

רש"י דה"י א, יח

סנהדרין מט

עניין: אילמלא דוד לא עשה יואב

מלחמה ואילמלא יואב לא עסק דוד בתורה

ויקרא יצחק לרבי רחמים פאלאג'י

ואילמלא יואב לא עסק דוד בתורה שנים סוף
למלחמה וזו סיבה לא קצרה וענין
כפי' סרס סרס' כרס' ס' וס' כס' וסל' דוס
ונ' וס' עוס' משפ' ורפ' ונ' ווא' ו' נויס
על סנא' י

גמ' ע"ז יז :

עבד⁷ כדבעי ליה לא עבד אתוהו לרבי
אלעזר בן פרטא אמרו מ"ט תנית ומ"ט גבבת
אמר להו אי סייפא לא ספרא ואי ספרא לא
סייפא ומדהא ליתא הא נמי ליתא ומ"ט קרו

תוס' תענית ז.

אף דברי תורה וכו'. וכן נמי
אמרין בעירובין פ' כ"ד
מעבדין (דף נה.) לא בשמים היא
ולא מעבד לים היא כלומר לא תמלא
התורה דמי שמגביה עצמו כשמים
שדעתו גבוה ולא בסוחרים ההולכים
במדינת הים בעבר הים (י"ד) ספרא
לא סייפא ואי סייפא לא ספרא וכו'

גליוני הש"ס לר"י ענגיל ע"ז יז :

שם ב' אי סייפא לאו ספרא ואי ספרא לאו סייפא, כיצד מחס'
תענית ז' אי ד"ה אף כ' הפ' דאין הכוונה על פחיתות
סליסמיות והנכונה בפ"ס רק הכוונה בכלל דכלומר אין לנו פטוי
ואין לו פס לפסק אחר וא"ל להיות למדן וסוחר יחד פ"ס :

ויקרא יצחק ע"ז יז :

אי סייפא לא ספרא ואי ספרא לא סייפא בזה
סרס נס' כח' כקונט' עניינים נפרדים
אוח ק"כ דט"ו ע"ר סלמר לס מרכיב כחיוכ ס'
ל'ו ק' א יטוב ככחו מו כמקו מורס שזין ככני
אוס כע' מלחמה ומלמר וסל' כרכחי ס' יחרו
ע"כ וס'ג' סלמרט כחורס (סמוח י') וואמר
משה א יהושע כחר לט אנשים וס' הלסס כע"לס
וכו' וואמר, וסל'ג' יסוסע אס עסל'ק וס' עמו לט
ח"כ אוקי סכזוכ כו (ס ל') ומס'קו יסוסע'ן
קון נער לא ימס מחיק ססל'ס קומר כסל'ס סל
תורס כרל' ע"פ סריכר סק וס'ן למדוס ממנו :

עליהם מלך: (יד) משפט וצדקה. משך עצמו
מלהלם עוד ומלללל וללל עוד במלחמה והיה יושב ושופט ממיד ישראל בצדקה: (טו) ויואב וגו'.
על הצבא. לפי שמשך ידו מלללל עוד בצבא הים יואב על הצבא להללל כל מלחמתו כל זה מוסב על

מגלה עמוקות ואתחנן אופן א'

אבל הענין כך הוא, שמה ציקש שם מלת אחת מיותרת. אבל מרמז על הנהגת
שיהיו שני בני אדם המנהיגים, כי הקצ"ה שהוא מנהיג העולם צ"ב מדות
כבר יש בצדק מלת בראשית בשם"י א"ר, הנרמזים בפסוק (מלכים ג, ו) דצ"ר ה'
בסוד שנים שנים צלו וגומר (בראשית ג, ט), שמים נעשו, נטריקון במדת דין במדת
כמ"ס (משלי ג, כ) כי כל ביתה לבוש שנים, רחמים, ולכן פתח ה' אלהים רחום צדין
אל תקרי שנים אלא שנים (זוהר ח"א רל"ח כפירוש רש"י. ורזנו לומר כמו שאתה
ע"כ). וכן היה בצריאה כדאיתא במדרש מנהיג את העולם צ"ב מדות אלו, ומצואר
רבה פרשה זו (דצ"ר פ"ב ל"א) רבנן אמרי צאמרו את גדלך זו מדת החדר ורחמים
אמר הקצ"ה לישראל בני כל מה שצראתי (כמו שאמרו ז"ל בפס"ד ורש"י מצ"ל, את גדלך
צראתי וזוגות. שמים וארץ וזוגות, חמה ולבנה זו מדת טובך וכו'), את ידך החזקה זו מדת
זוגות, אדם וחיה וזוגות, עולם הזה ועולם הדין, ואמר משה כן יהיו הנהגות העולם
הצא וזוגות וכו', וכן תורה שכתב נתנה הזה על ידי שני מנהיגים. וז"ל אעברה
על ידי שני שדיך (שיר השירים ד, ה), שהם נא, שגם אנכי אהיה צאריך ישראל ללמוד
משה ואהרן (שהש"ר פ"ד י"ב). תורת חסד על לשוננו, ואותו המנהיג יהיה
מנהיג צדין.

ובן אשכנח צדורות התנאים שהיו שנים,
שמעיה ואבטליון, הילל ושמואל, רבי
ור' נתן סדרו משניות והיו סוף התנאים,
רבי אשי ורבינא סוף התלמוד (כדאיתא בפרק
ז' דצ"מ דף פו.). וכן רב ושמואל הלכה כרב
באיסורא, לפי שהוא היה בקי בהוראה
(כמ"ס בפרק קמא דמכות דף יג.), וכל היכא דמי
רב, לא סגי ליה בלא הוראה, אבל שמואל היה
בקי צדינא, ומכנים אותו בתלמוד בשם
שבור מלכא, כדאיתא בפסחים (דף נד.)
ובכמה דוכתא, ושבור מלכא היה בקי צדינן,
כמ"ס רש"י (ד"ה קמיה והתוספות שלח ב"מ
ק"ט. ד"ה שבור).

ועל כן התפלל משה אי סייפא לאו ספרא,
(כמ"ס בע"ז דף יז.), והיתה כוונתו של
משה שיהיו שנים, דהיינו איש אחד על
העדה אשר יצא לפנייהם במלחמה ואשר
יצא לפנייהם במלחמה, ואיש אחד אשר
יוצאם בתורה להיותם יושבים באלהים
ללמוד, ואשר יציאם בזכותו ללמוד תורה
בדבים, (כמאמר ז"ל בתורה דף טו. על יעבד),
ואם כן אף כאן אמר מתחלה ואת יהושע
כבוד חכמים ינחלו (משלי ג, לה):